

Ti tabubelagte tema i innvandringsdebatten.

Av Sigurd Skirbekk

Innledning

Jeg har kalt dette innlegget "Ti tabubelagte temaer i innvandringsdebatten". Med "innvandringsdebatten" tenker jeg da på den offentlige og mediaregulerte debatten fra siste generasjon om innvandring og integrering av folk fra fjernere land og kulturer, ikke på enhver debatt om disse spørsmålene i mer spesielle eller lukkede miljøer. Med "tabu" mener jeg det samme som det som står i leksika om begrepet: en forestilling om at visse ting og spørsmål ikke må omtales eller berøres, fordi dette kunne utløse farlige krefter.

I den opprinnelige polynesiske forestillingen om tabuer, gikk denne ut på at vi sto overfor hellige krefter som kunne utløse straffende reaksjoner hvis tabuene ble berørt. I vår sammenheng er det gjerne rasisme og nynazisme som har fått status som de farlige og straffende krefter som vi står i fare for å kunne slippe løs hvis debatten slippes løs.

Jeg vil vise at vanlige påstander fra sentralt hold i innvandringsdebatten er slik formulert at de danner emosjonelle barrierer mot å ta opp og vurdere motforestillinger. Og det til tross for at motforestillingene kunne ha bidratt til en større realitetsforståelse og til en mer fornuftig tilpasning enn det som følger av de vanlige påstandene.

Dette gir grunn til å se tabuiseringen i et maktperspektiv. Personer og grupper som har fått makt gjennom næringsliv, organisasjoner, media og utbredte tenkemåter i vår kultur, vil ikke uten videre åpne for motforestillinger som kunne undergrave troverdigheten av oppfatninger som danner en basis for deres makt og posisjon.

På den politiske høyreside finner vi mektige multinasjonale selskaper og mange typer firmaer med økonomiske interesser knyttet til migrasjon av billig arbeidskraft. På den politiske venstreside finner vi andre grupper med en annen type makt, knyttet til en status som moralsk elite. Denne statusen er ofte mer basert på en sterk og enkel moralisering av rasisme og fascisme enn på dypere analyser av strukturelle virkninger av den ene og den andre type politikk.

Påstand 1:- *Den rike verden har en plikt til å ta imot alle mennesker som lider nød, enten nøden skyldes naturkatastrofer, underutvikling, vanstyre eller generell overbefolkning*

Tabu: De økologiske rammer for folk og forbruk tilsier at vi ikke kan la en antroposentrisk humanisme være eneste målestokk for en ansvarlig befolkningspolitikk

Påstand 1 er emosjonelt førende på et slik måte at motforestillingene blir tabuisert. Påstanden begrenser våre valg til spørsmål om å velge mellom humanisme og gjerrighet parret med inhumanisme. Dette er ikke en spørsmålsstilling som åpner for vanskelige dilemmaer i en verden som trues av overbefolkning og overforbruk.

Spørsmål om moralsk plikt kan ikke ses bare i lys av en antroposentrisk sinnelagsetikk, aller minst i våre dager. Både de rike lands forbruk og de fattige lands fødselsrater har økologiske dimensjoner, som det på sikt kan være ødeleggende å sette seg ut over. En forskergruppe har kommet til at selv med verdens nåværende folketall og nåværende forbruk forbraker vi 1,2 ganger så mye ressurser som naturen er i stand til å fornye hvert år. En annen forskergruppe, som la fram sine resultater i slutten av mars i år, har vist til at vi overbelaster naturens økosystemer, de som skulle ha fornyet våre ressurser. Vesten har, i et økologisk perspektiv, visselig mange moralske forpliktelser å ta hensyn til. Men plikten til å ta av for alle lands fødselsoverskudd hører ikke til disse. Vi skal her huske at vårt eget land gjennomgikk en temmelig brutal periode før vi utviklet vår form for velstand - på 1700-tallet kunne en tredjedel av alle som ble født dø som barn, og bare en tredjedel fikk sjansen til å føre slekten videre. Også de ikke-vestlige land som har fått bukt med overbefolkningen, har måttet ty til harde midler - Kina er her kroneksempelen. Jeg kjenner indiske samfunnsforskere som beklager at det landet ikke gis mulighet til å føre en like stram befolkningspolitikk som enkelte østasiatiske stater. Det er særlig i den vestasiatiske region og i deler av Afrika at vi i dag finner en helt uforsvarlig reproduksjon - i ørkenlandet Jemen er det f.eks. regnet ut at hver kvinne føder åtte barn, i gjennomsnitt. Tradisjonene med store barnetall lar seg ikke økologisk forsvare sammen med en moderne helsepolitikk mot dødelighet på alle livsstadier og med en liberal migrasjonspolitik som salderingspost.

Økologen Bredo Berntsen har i antologien *Gode formål - gale følger. kritisk lys på norsk innvandringspolitikk* skrevet dette, på s. 57.: "Hvordan er så prognosene for befolkningsveksten i en rekke land som allerede har store miljøproblemer? De er intet mindre enn sjokkerende. hvis vi ser på befolknings situasjonen, slik den er anslått av demografer, for en del av disse landene i tre sprang i tid: 2000 - 2025 - 250. så sier de rene talene svært mye. Egypt 68 (millioner), 97 og 117. Etiopia: 64, 98 og 159, Mexico: 100, 141 og 167. Pakistan: 141, 211 og 260. Tyrkia: 65, 89 og 103 (*The world Almanack and Book of Facts 2001: 861-862*): Det kan ikke kalles

moralsk av disse landenes kulturelle, politiske og religiøse eliter å la sin befolkning vokse uhemmet og så la overskuddet bli presset over på andre land"

Europeiske stater, deriblant Norge, har tidligere i sin historie avvist tyskerne da disse brukte argumentet om "*lebensraum*" som begrunnelse for sin ekspansjonspolitikk. Det samme bør vi gjøre når andre land påberoper seg for lite plass for sin befolkning. Det finnes i dag mye litteratur om de økologiske utfordringer verden står overfor i dette århundret. En liberal innvandringspolitikk for å unngå å ta opp ubehagelige moralske spørsmål, er ikke noe livsdyktig svar på sikt. Vi vil i så fall bare skyve ubehagelige dilemmaer over på framtidige generasjoner.

Jfr.

- Michael Dobkowski og Isidor Williman (red): *The Age of Scarcity. Preventing Mass Death and Genocide in the Twenty-first Century*. Syracuse University Press, N.Y. 1998.
- William Ophuls: *Ecology and the Politics of Scarcity revisited. The unraveling of the American Dream*. Freeman, N.Y. 1992.
- Paul R. Ehrlich: *Betrayal of Science and Reason. How Anti-Environmental Rhetoric Threatens Our Future*. Island Press, Washington D.C. 1996
- Beyond Malthus: Sixteen Dimensions of the Population Problem. Worldwatch Paper 143 by Lester R. Brown, Gary Gardner, Brian Halweil.
- Eduardo Farah: *Økologisk ideologi 1. Opgang og nedgang for meneskelige samfunn som en økologisk proces*. Savnsaker/ØKOS, København 1987.
- Garrett Hardin: *Living Within Limits. Ecology and Population Taboos*. Oxford University Press 1993.
- Fred Hirsch: *Social Limits to Growth*. Routledge, London 1995.
- R. J. Johnson og P. J. Taylor: *A World in Crisis. Geographic Perspectives*. Basil Blackwell, London 1989.
- Paul Kennedy: *Foran det 21. århundre (Preparing for the 21 Century)* Gyldendal, Oslo 1993.

Påstand 2: - Norge bærer på et moralsk ansvar for fortidige forgåelser. Som verdens rikeste land, har vi plikt til å ta imot mange innvandrere fra fattige land.

Tabu : Økologisk sett kunne Norge optimale befolkningstall være et sted mellom 3 og 4 millioner. Referanser til tidligere slavehandel gir ingen moralsk begrunnelse for oss til å ta imot folk fra andre verdensdeler.

Påstand 2 forsøker å innskrenke politisk valg i vår samtid valg til et spørsmål om moralsk samvittighet, ikke minst som et moralsk oppgjør med fortidige synder. De emosjonelle føringer i spørsmålstillingen tildekker en rekke viktige forhold som saklig sett burde ha vært en del av den offentlige debatt i landet.

For det første: Påstanden om at Norge midlertidig er verdens rikeste land, er ikke riktig selv om den stadig gjentas. Det finnes større land med langt større ressurser og nasjonalformue, og det finnes flere land i vår nærhet der folk får flere varer for sine lønner enn vi gjør i Norge. Ifølge Lars H. Svenneby i Statistisk Sentralbyrå (Aftenp. 23.4.05) får både dansker, belgiere, nederlendere, tyskere, engelskmenn, sveitsere og luxemburgere mer i varekurven for sine gjennomsnittslønner enn hva vi får. Når det gjelder internasjonal bistand, ligger imidlertid Norge i toppsjiktet.

Men, økonomi gir ikke alle rammer om hva slags befolkningspolitikk et land bør føre, jfr. de hollandske utsagnene om at landet er "fullt". Også norsk befolkningspolitikk burde settes inn i økologiske rammer. På 1970-tallet ble det sagt at Norges optimale befolkning, i en balanse mellom hensyn til et differensiert yrkesliv og en befolkning som ikke var avhengig av andre lands ressurser for å overleve, lå et sted mellom 3 og 4 millioner. Etter den tid har vi tatt imot mellom 300 000 og 500 000 innvandrere, ifølge SSB, tallet avhenger litt av hvordan vi definerer en "innvandrer". I samme tidsperiode har vi fått flere beregninger av mulige klimaendringer i nord dersom Golfstrømmen svekkes, som følge av den arktiske issmeltingen. Hvis det nordafjelske Norge skulle få Alaska-klima om noen tiår, tilsier ikke det at vi i dag kan spille rause på grunnlag av en tidsbestemt oljeformue.

I begrunnelsene for å gjøre våre valg i innvandringspolitikken til enkle spørsmål om moral, spilles det gjerne på tre strenger: Dels på medfølelse med enkeltindivider som gjerne framstilles gråtende i media, (Jeg skal komme tilbake til spørsmålet om representativiteten ved denne elendighetsbeskrivelsen), dels spilles det på plikt til å overholde internasjonale avtaler om asylrett og dels spilles det på fortidige forsyndelser. I denne forbindelse er det ikke minst vestens deltakelse i kolonialisme og slavehandel som trekkes fram. .

Når det gjelder den europeiske deltakelse i slavehandelen mellom Afrika og Amerika, så var vitterlig seilskuter med dansk flagg og norske matroser også med på

den galeien. Engelskmennene hadde flest slaveskip, Danmark-Norge sies å ha kommet på en åttende plass i en viss periode. Det er beregnet at i løpet av tre hundre år ble så mye som ti millioner afrikanere fraktet over havet mot vest. Men dette er ikke hele historien om slaveriet. Historikeren Finn Fuglestad har i et par artikler fra 1983 i *Historisk Tidsskrift*, bd. 62, vist til franske eksperter som har regnet ut at arabiske slavehandlere dro av sted med rundt fjorten millioner afrikanske salver i de århundrene som de drev slavehandel. (Jfr. Raymond Mauny: *Les siècles obscures de l'Afrique noir: histoire et archeologie*, Paris 1970.) Araberne nøyde seg for øvrig ikke med å ta slaver sør for Sahara. De røvet handelsskip og de drev også raids helt opp til Island (i 1627). *Aftenpostens* søndagsbilag for 25. april 2004 kunne fortelle at mellom år 1500 og 1830 ble rundt en million europeere holdt som slaver eller gisler i Afrika. Av disse var rundt 2000 nordiske, og kanskje så mye som 1000 norske. Norske sjøfolk var lenge overrepresentert på nordiske handelsfartøyer i dette tidsrommet. "Å havne i Tyrkiet" var den gang ansett som en skjebne verre enn forlis. (Jfr. Lars Diderichs *Sandferdige Fortællinger Om de Christnes ynckverdige Slaveri udi barbariet*, fra 1756.)

Kort sagt, henvisningen til nordisk deltakelse i atlantisk slavetrafikk for flere hundre år siden gir ikke noe moralsk argument for at vi i dag bør ta imot et stort antall nordafrikanere og vestasiater. Norge burde ha lite å skamme seg over i en internasjonal sammenheng i dag, hva enten det gjelder økonomisk bistand eller sosial hjelp til tidligere slaveland.

Vi er heller ikke bundet til å ta imot så mange som vi gjør ut fra internasjonale juridiske forpliktelser. FN høykommissær for flyktninger har utarbeidet en oversikt over innvilgningsprosenten i europeiske stater for året 2000. Denne forteller om store variasjoner i innvilgningen av søknader, en variasjon som er langt større enn hva som kan forklares med forskjeller i asylsøkermassen til de forskjellige landene. I Irland var det dette året bare 5% av asylsøkerne som fikk innvilget asylstatus. I Italia var det 7 % og i Spania 10 %. I motsatt ende av skalaen lå de nordiske landene. Danmark hadde den gang den mest liberale innvilgningspolitikken. Her fikk, den gang, hele 43 % innvilget asyl.. Sverige fulgte hakk i hæl, med 40 % innvilgninger. Norge fulgte opp med 26 %, godt over gjennomsnittet.

Påstand 3: - Uten innvandrerne stopper Norge! Behovet for arbeidskraft i næringsliv og sosialomsorg tilsier at vi bør øke innvandringen

Tabu : Norge kunne fylle de lette jobbene ved egne ressurser: ved opplæring av arbeidsløse og ved mindre raushet med pensjonsreglene. Det vi trenger av innvandrere, dreier seg først og fremst om spesialister.

Påstand 3 appellerer til hensynet til næringsliv og eldreomsorg. Den som våger å imøtegå påstanden vil dermed kunne stemples både som reaksjonær og som inhuman. Like fullt kan det hevdes at påstanden virker tildekkende.

Det kan nok hevdes at landet trenger en del spesialister, liksom mange norske spesialister reiser ut. Men dette forholdet gir ikke noe argument for en generell sjenerøs innvandringspolitikk i våre dager. Tidligere, den gang samfunnet trengte mange arbeidere med muskelkraft, kunne en stor innvandring bli sett som et bidrag til økt produksjon og velstand. Men, som blant annet den amerikanske økonomen Georg Borjas har påvist, dette har endret seg med et mer spesialisert, kunnskapsbasert og automatisert arbeidsliv. Mens kravene til lønnsomme arbeider har økt, har ikke kunnskapsnivået til de som vil inn i det rike vesten økt tilsvarende. Amerikanske økonomer er ellers ikke alene om å mene at dagens innvandring er mer en økonomisk byrde enn en økonomisk gevinst – selv om det her må legges til at de som har villet motsette seg såkalte ”innvandrerregnskaper”, lenge har klart å forhindre en åpen debatt om slike analyser.

Noen, i bedrifter og kommuneadministrasjon, har riktignok snakket mye om gevinsten ved innvandring. Men her skal vi huske at det er andre instanser enn bedriftsledere og statlig understøttede kommunale asylmottak som må bære byrdene ved stor innvandring av ukvalifisert arbeidskraft og av en sjenerøs politikk for familiegjenforeninger.

På dansk hold har økonomiprofessor Eskild Wadensjø og Helena Ørrje (*Innvandring og offentlig økonomi*) gjort en studie som viser at mens hver danske i gjennomsnitt bidro med 24.600 kroner til landets husholdning, så kostet hver innvandrer fra ikke-vestlige land Danmark vel 50 000 kroner i året. På norsk hold finnes flere studier av hva innvandrerfamilier koster samfunnet som følge av blant annet overforbruk av sosialstøtte. FAFO har i en undersøkelse funnet at 47 prosent av innvandrerfamiliene trengte sosialhjelp i 2001. For norske familier var tallet 5,5 prosent. Det har ellers vært hevdet at 15 000 asylsøkere kostet Staten 1,2 milliarder i 2001, uten at jeg vil stå som garantist for nøyaktigheten av disse tallene. På årets nest siste dag i 2003 kunne Norges største avis fortelle at "15 000 asylsøkere kostet staten 1,2 milliarder", i 2001.

5. september 2005 kom meldingen om en ny norsk undersøkelse, utført av økonomer ved Frisch-senteret i Oslo, som fastslår at den ikke-vestlige innvandringen, gjennom

arbeid og familiegjenforening, har kostet landet dyrt. Trygdeforbruket for viktige grupper har øker over tid i stedet for å avta.

Det er nok sant at mange etater i dag har ansatt innvandrere til å gjøre jobber som ikke er spesielt attraktive blant nordmenn. Men det betyr ikke at ikke nordmenn *kunne* ha utført dem. Vi har her i landet rundt hundre tusen som kunne ha vært satt til arbeide isteden for å leve av trygd. Og vi kunne ha vært mindre rause med uføre- og førtidspensjonering. Det hadde ikke vært urimelig å hevde at pensjonsalderen burde stige i takt med levealder og helsetilstand. Dessuten kunne flere ha giftet seg og fått mer enn ett barn. Et folk som ikke klarer å reprodusere seg, har ikke stelt seg særlig klokt.

Påstand 4: Frykt for større innvandring skyldes uvitenhet og fordommer. Folk fra alle kulturer har de samme forutsetninger for å tilpasse seg - brodne karer finnes det i alle land.

Tabu: Frykt for stor fremmedkulturell innvandring er til dels velbegrunnet. Alle kulturer er ikke like, verken når det gjelder normer for arbeidsinnsats, når det gjelder solidaritetsmønstre eller når det gjelder disposisjon for å besvare frustrasjon med vold.

Igjen en påstand som spiller opp til et tabu knyttet til frykt for fordommer; Assosiasjonene går til det psykologer har omtalt som "den autoritære personlighet", med videre assosiasjoner til fascistoide holdninger.

Men, det kan finnes både rasjonelle og irrasjonelle grunner for frykt. Noe kan skyldes frykt for det ukjente; folk med fremmed utseende eller klesdrakt kan utløse instinktive forsvarsreaksjoner: Er disse som oss, kan vi stole på dem? Dette er gjerne en første reaksjon. Etter at folk har møtt en del individer med fremmed opphav som ikke virker spesielt farlige, vil en neste reaksjon gjerne bli en avslapning av forsvarsholdningen, kanskje også med en overbærende eller fordømmende holdning til de som fremdeles er fryktsomme. I en tredje fase i en pågående innvandring kan det dukke opp en ny type frykt: nykommerne kan ta våre arbeidsplasser, prege våre hverdagsliv og med tiden kanskje bli dominerende i hele landet. Den amerikanske immigrasjonsforskeren Lincoln Quillian mener å kunne dokumentere at det gjerne er nå innvandringsbefolkningen overstiger rundt 20 prosent at denne tredje type reaksjoner får utbredelse.

Spørsmålet om frykt for innvandring er irrasjonell eller ikke, kan ikke besvares uavhengig av hva slags innvandring det er snakk om. Er det snakk om folk som enten reiser igjen eller som blir som oss etter en generasjon eller så - jfr. de rundt hundre tusen svensker som har flyttet til Norge fra slutten av nittenhundretallet – da er det kanskje ikke grunn til så mye frykt. Men dersom det dreier seg om store grupper med andre tradisjoner og lojalitetsbånd, og som ikke har tenkt å bli som oss, da er det grunn til å ta frykten alvorlig.

Det er ikke bare utseende og klesvaner som gjør stor innvandrergrupper forskjellige fra nordmenn. Nordmenn er som vi er som følge av en lang kulturhistorie. Folk med andre kulturhistoriske erfaringer, er annerledes. *Culture Matters*, (Kultur har betydning) satte de to redaktørene Harrison og Huntington som tittel på en antologi for noen år siden, der de lot ledende amerikanske kulturforskere fortelle om hvordan ulike kulturer kunne disponere for ulike holdninger og handlinger.

Mange fra ikke-vestlige kulturer har ofte en annen primærlojalitet enn den vi vil finne blant vestlige innvandrere. Lojalitet til familie og venner kan bety mer enn en

abstrakt universelt lovlydighet. Ideen om *umma*, det store islamske brorskap, kan for mange bety mer enn lojalitet til nasjonalstaten og dens historie.

Aftenposten kunne den 17. 09 .04 referere til en undersøkelsen som viste at 47 av 51 undersøkte innvandrerebutikker i Oslo unndro seg skatt. Butikkinnehavernes lojalitet gikk først og fremst til egen gruppe, bare sekundært til den norske stat. Denne form for identitetsavhengig lojalitet kunne for øvrig ses i sammenheng med studier som er utført i Rotterdam, av en av Hollands mest kjente innvandrereforskere, Han Enzingen. Han fant at selv blant tredje generasjons muslimske innvandrere i Rotterdam var deres første lojalitet rettet mot Islam, deres annen lojalitet til deres forfedres land, deres hollandske lojalitet kom først på tredje plass.

En svak lojalitet med en stat kan gi seg flere utslag, også utslag som er i strid med innvanderne opprinnelige kultur. . En pakistaner skrev følgende i en kronikk i Aftenposten 4.mars 2005:

“ - jeg jobbet for en pakistansk butikk, men arbeidet der er helt "uoffisielt": Verken sjefen eller jeg betaler skatt til norske myndigheter. Jeg har videre 100 prosent uføretrygd og mottar full stønad fra trygdebudsjettet, og jeg skammet meg ikke over det. Jeg må være lur for å tjene mest mulig penger, fordi dette er det eneste formålet mitt med å være i Norge. Allah, derimot, er alltid imot penger som er tjent ved hjelp av knep, og sier at den slags penger ikke er lovlig i det hele tatt for en muslim. Når det gjelder kjøringen min, er jeg også litt sleip, for jeg kjører uten førerkort og narrer myndighetene når jeg blir spurt om å vise førerkortet. Da svarer jeg alltid til politiet: "Å, beklager - lommeboken med førerkortet ligger igjen hjemme, men vær snill å sjekke personnummeret mitt!" Navnet mitt står ikke skrevet i ansiktet mitt og avslører hvem jeg er, så jeg bruker å gi dem navnet og personnummeret til vennen min som har gyldig førerkort. Etter en mild advarsel bruker jeg å slippe unna hver gang.”

Skepsis mot folk som ikke har signalisert klar lojalitet med norske verdier, behøver ikke bare å være basert på fordommer.

Påstand 5: Møter med fremmede kulturer er alltid berikende. Mangfold gir styrke
Tabu: Kulturvariasjon fører oftere til konflikt enn det motsatte.
Forskjelligartethet svekker den nasjonale lojalitet, med følger blant annet for oppslutningen om allmenne velferdsrettigheter.

Igjen en påstand som setter skeptikere i et tvilsom lys, uten først å la dem få komme til orde.

Norge har historisk sett vært et forholdsvis homogent samfunn, både når det gjelder religion og kulturelle referanser, Økonomisk har heller ikke forskjellene vært så store som i mange andre land. Dette bør vi i det store og hele se på som en styrke og som en viktig bakgrunn for å forstå den norske fredeligheten, igjen sammenliknet med mange andre land.

Den finske statsviteren Tatu Vanhanen har forsøkt å sette opp en oversikt over sammenhenger mellom kulturforskjeller i ulike land og rapporterte konflikter. Av 183 samfunn som han hadde data fra, fant han sammenhenger mellom konfliktnivå og flerkulturalitet i 171 av dem. (Jfr. *Journal of Peace Research* 1/1999.) Andre sivilisasjonsforskere, som Paul Kennedy og Samuel Huntington, har pekt på det samme: Kulturforskjeller behøver ikke alltid å føre til konflikt, men konflikter er mer vanlig enn mangel på konflikter i land med ulike kulturer.

Vi kunne her gjerne legge inn noen erfaringer fra norsk historie. I senmiddelalder og langt ut på 1500-tallet var Bergen kjent som det stedet i Norge der det var mest forskjeller mellom folk. Bergen var på den tid riktignok den største byen i Norge, en tid til og med større enn København. Men Hansastaden i vest var lenge også det stedet der det ble rapportert om mest konflikter. Senere ble det Finnmark, fylket som både hadde norsk, finsk og samisk befolkning, som lot til å ha mest konflikter. I våre dager er det etnisk sammensatte Osloområdet som topper konfliktstatistikken.

Når det gjelder Oslo, kan det noteres at myndighetene regnet med at ved årsskiftet 2004/2005 kunne ca. 114 000 av Oslos innbyggere kalles innvandrere, det tilsvarer 21,8 prosent av befolkningen. I førsteklasse på Osloskolene har i gjennomsnitt 38 prosent et annet språk enn norsk som morsmål. Videre beregninger viser at folk med en etnisk og kulturell norsk tilknytning kan komme i mindretall i den norske hovedstaden allerede midt i dette århundret.

Ulike lojalitetsmønstre kan også føre til ulike terskler for å la frustrasjon slå ut i lovbrudd, til dels av voldelig art. Kriminologen Pål Frogner har i antologien *Gode formål – gale følger* gjennomgått alle tenkelige innvendinger mot at forskjeller i registrert kriminalitet ikke skulle avspeile reelle forskjeller. Han kom til at, i gjennomsnitt, så ville innvandrere fra andre nordiske land ha en kriminalitetsprofil som svarte til den norske, som er 17 registrerte pr. 1000. Innvandrere fra Asia,

Afrika og Sør-Amerika har en kriminalitetsfrekvens på hele 33 per 1000. Innvandrere fra Øst-Europa har en kriminalitetsfrekvens på 26 per 1000. Vesteuropeere oppviser en noe lavere kriminalitetsfrekvens enn den norske med 14 per 1000, mens folk fra Nord-Amerika og fra Stillehavsområdet er representert med 7 per 1000. Disse forskjellene er for store og for gjennomgående til at de kan overses i en vurdering av innvandringens positive og negative sider. (Enkelte personer med tilknytning til det noe pk-orienterte NOVA-instituttet i Oslo har riktignok forsøkt å bortforklare disse statistiske forskjellene; men disse forsøkene blir tilbakevist av statistisk orienterte forskere ved Politihøgskolen – Jfr. Pål Frogner, Ferdinand Næshagen og Ragnhild Bjørnebekk)

I tillegg til forskjeller mellom ulike grupper når det gjelder den andelen som har vært registrerte av politiet, kommer også forskjeller i grovhet på lovbruddene. Kripas-sjef Arne Huuse har flere ganger gitt uttrykk for at det er grupperinger av kriminelle med utenlandsk opprinnelse som står bak mange av de mest spektakulære og voldelige ranene i Norge. Ifølge tall fra Kriminalpolitisen var 59 prosent av alle gjerningsmenn som ble anmeldt for ran i Oslo i 2003, av ikke-vestlig opprinnelse.

Men det er ikke bare den relative norske fredsommeligheten som kan trues av store innvanderpopulasjoner med andre livsformer og livsidealer. Flere kulturer i et område fører lett til det som er kalt parallell-samfunn, der den gjensidige solidaritet blir skadelidende, selv om dette ikke alltid fører til åpen konflikt.

Redaktør David Goodhart, i det britiske tidsskriftet *The Prospect*, skrev i februar 2004 en artikkel som han kalte ”Too Diverse” eller for forskjelligartet. Undertittelen lød: *Is Britain becoming too diverse to sustain the mutual obligations behind a good society and the welfare state?*” Også på norsk hold har det vært skrevet analyser av motsetningen mellom flerkulturalitet og oppslutning om en universell velferdspolitik i landet - jfr. Ole Jørgen Stefferud Ranglund, : *Mer velferd – mindre nasjonalisme. En selvmotsigende utvikling?* hovedoppgave i sosiologi, UiO 2002.

På tysk hold skrives det i dag mange artikler mot naiviteten ved det som kalles ”multi-kulti”. I Amerika skrives det bøker om trusselen fra multikulturalismen – Jfr. Alvin J. Smith: *The menace of Multiculturalism. Trojan Horse in America*. Praeger, London og New York 1997 og Arthus J. Schesinger: *The Disuniting of America. Reflections on Multicultural Society*. Norton, N.Y 1991.

Påstand 6: Dårlig integrering av innvandrere skyldes tidligere frustrerende livsopplevelser i deres hjemland og samtidig diskriminering i vårt land

Tabu: Innvandrerne er gjennomgående langt mindre dårlig stilt enn dens talsmenn hevder. Mange av dem ser ned på vår kultur og vil unngå den som noe umoralsk og mindreverdig.

Påstand 6 er et eksempel på en appell til de som kalles "de svakeste blant oss" og som gir et moralsk krav på særbehandling og overbærenhet. På tross av alle emosjonelle barrierer mot å stille seg skeptisk mot slike grupper og deres talsmenn, bør vi gjøre det.

Kriminologen Pål Frogner har, i sin gjennomgang av forskerlitteraturen om kriminalitet blant innvandrere, pekt på tre hovedhypoteser for å forklare en statistisk overrepresentasjon av kriminalitet og uakseptabel tilpasning blant fremmedkulturelle innvandrere. Det ene sett av hypoteser går på *demografi* eller befolkningslære: innvandrerne er overrepresentert når det gjelder andelen av yngre ugifte menn, og dette er kjennetegn som ofte henger sammen med overrepresentasjon i voldelig kriminalitet. Dette kan forklare litt, men ikke på langt nær hele den statistiske variasjonen som vi finner. En annen hypoteser går på innvandrernes *frustrerende livssituasjon*, enten som forfulgte flyktninger i sitt hjemland eller som diskriminerte i det nye landet. En tredje hypotese går på *kulturelle forklaringer*, det er særlig denne forklaringen som tabubelegges i offentlig debatt.

Det er bare en liten del av innvandrerne i landet som kan betegnes som forfulgte flyktninger, de aller fleste kommer som økonomiske lykkesøkere eller som følge av såkalt familiegenforening. Det er heller ikke riktig at innvandrere flest rapporterer om en så sterk diskriminering i vårt land at dette kan rettferdiggjøre asosial opptreden. Selvfølgelig blir nykomne møtt med en viss reservasjon, det gjelder nykommere av alle kategorier. Selvfølgelig forekommer også grovere diskriminering, men mye tyder på at dette er mindre utbredt enn flere interesseorganisasjoner vil ha det til.

Andelen innvandrere med stress er ikke vesentlig større blant innvandrere enn blant etniske nordmenn. Psykiateren Raman Dhawan ved Dale asylmottak i Rogaland gjennomgikk for en tid siden journalene til 203 personer over 17 år som har oppsøkt lege ved dette mottaket. Bare 17 prosent av disse hadde psykiske problemstillinger som hoveddiagnose. Det er den samme andelen som blant vanlige norske pasienter.

Ifølge *Dagsavisen* for 21 oktober 2004 er det vanligvis heller ikke traumatisk stress som følge av opplevelser i hjemlandet som er årsak til at en del oppsøker lege. Reaksjonene er sjelden knyttet til tortur, overgrep eller andre traumatiske opplevelser i hjemlandet, men heller til stress knyttet til en endret livssituasjon,

blant annet usikkerhet om de kvalifiserer til opphold på humanitært grunnlag, ifølge Dagsavisen.

“Ungdom med innvandrerbakgrunn er minst like fornøyd med livet som etnisk norske ungdommer. Mor og far har lært dem noen nyttige knep.” skrev Ingrid Wærp og Olga Stokke i en rapport: “Familien har vært en god beskyttelsesfaktor for ungdom med minoritetsbakgrunn. Foreldrene har bidratt til å styrke den etniske identiteten slik at de fremstår som stolte av å ha pakistansk eller tyrkisk bakgrunn. Ungdom med innvandrerbakgrunn oppgir at de er fornøyde med livet. Det er godt for selvbildet å tilhøre en gruppe, og de lar ikke nedlatende holdninger få innvirkning på sitt liv.”

Heller ikke når det gjelder erfaringer med arbeidslivet er situasjonen så svart som noen gjerne vil hevde. På dansk hold (*Berlingske Tidende* 12. januar 2004, 2. seksjon, s. 12) blir det hevdet at innvandrere som har hatt utholdenhet til å ta endelig eksamen, får like bra jobbtillbud som innfødte dansker. Etter fem år oppgis 72% prosent av danskene og 70 % av innvandrere med høyere utdanning å ha fått en jobb som svarer til nivået i deres utdanning.

Likevel har politiserende innvandrerorganisasjoner her i landet, i godt samarbeid med aviser og fjernsyn, klart å få politikerne til å tro at det må lages egen lover mot diskriminering av innvandrere. Lovskriverne har til og med gått så langt som å foreslå at bevisbyrden i diskrimineringssaker skal ligge på den anklagede heller enn på anklageren, stikk i strid med norsk rettspraksis på andre områder.

De mange talsmenn for den oppfatning at innvandrere bør betraktes som stakkarslige klienter, burde bli konfrontert med en motstående oppfatning: Det er ikke innvandrere fra Midtøsten som i et historisk perspektiv framstår som de svake, det er oss! Nordmennene representerer 4,5 millioner innbyggere, pakistaneren 160 millioner. Og mens den asiatiske og afrikanske befolkning øker, går den europeiske befolkning tilbake både absolutt og relativt. Europa hadde i 1900 27,5 prosent av verdens folkemengde, i 1950 21,7 pst, i 2000 12 pst, og er beregnet å bare få 7 pst av verdensbefolkning i 2050.

På tross av dette, er det talsmenn for innvandregruppene som får offentlig statsstøtte for å fremme sine syn. Det har ikke vært norsk politikk i senere år å bevilge penger til organisasjoner som vil være spesifikke talerør for en utsatt norsk og europeisk befolkning.

Påstand 7: Alle motsetninger vil gå seg til over tid. Eksemplet med nordmenn i Amerika viser at etter en generasjon eller to blir innvandrerne i hovedsak som de innfødte.

Tabu: Store deler av innvandrerne fra andre sivilisasjoner kommer ikke til Norge for å bli som oss. Historiske erfaringer tyder ikke på at alle folkegrupper tjener på en innvandring.

Henvisningen til norske innvandrere til Amerika er samtidig en moralsk henvisning til at vi nå plikter å gjøre gjengjeld. Påstanden uttrykker samtidig en populær oppfatning som kan tjene til å roe bekymringer i mange kretser. Trebindsverket *Norsk innvandringshistorie* er i stor grad bygd over dette håpet.

Dessverre er ikke alle data fra verdenshistorien like håpefulle. Det kan riktignok gis mange eksempler på at innvandring har gått bra. Den store innvandring av svensker til Norge i løpet av en hundreårsperiode, fra slutten av attenhundretallet til slutten av nittenhundretallet, må alt i alt sies å ha gått relativt smertefritt. Stort sett kan en også si det om integreringen av nordmenn i USA. Men, vi kan ikke generalisere for mye ut fra slike eksempler. Her dreide det seg om folk som ønsket å gå opp i sitt nye samfunn, som ville arbeide hardt for det, og som i utgangspunkt sto innenfor de samme større kulturrammer som de som var gjeldende i det nye samfunnet.

Når det gjelder USA, skal vi ikke gå mer enn hundre år lengre bakover i historien før vi støter på et helt annet bilde. De – engelskmenn, franskmenn, spaniere og hollendere – som kom til Nord-Amerika på syttenhundretallet, kom ikke dit for å bli integrert i kulturen til urberfolkningen. Indianerne tilhørte andre kulturkretser og ble sett på som mindreverdige. Dermed mente immigrantene at de hadde moralsk rett til å fordrive dem, eventuelt plassere dem i reservater, slik at de selv kunne gjøre det amerikanske landområdet til sitt.

Dagens innvandrere, fra Vestasia og Nordafrika, kommer fra andre kulturkretser eller sivilisasjonsområder enn den vestlig, europeiske. De ønsker kanskje ikke å utrydde eller fordrive oss, men svært mange ønsker heller ikke å bli en del av vår kultur. De står på mange måter i en mellomstilling mellom engelskmennenes holdning til indianernes kultur i 1800 og nordmennenes holdning til den engelskspråklige kultur i Amerika i 1900. Det er slett ikke gitt at dette vil gå seg til på en måte som er til alles tilfredshet.

Zorica Mitic, med erfaring fra den serbiske delen av det tidligere Jugoslavia, skrev den 15. mars 2004 en kronikk i *Dagbladet* med tittelen: GÅR DET BRA TIL SLUTT ? Her tok hun utgangspunkt i påstanden "*Innvandringens historie viser at det går bra til slutt*" og stilte spørsmålet: for hvem?

Hun skrev: "Det har gått særdeles bra for USA og Canada etter at blekeansiktene innvandret, men jeg tviler på at indianerne i reservatene deler denne oppfatningen. Indianerne som stammer fra Aztekerriket eller Inkariket i Sør-Amerika vil vel også være uenige. Likeledes zuluene i Sør-Afrika, aboriginerne i Australia og maoriene i New Zealand. Det er betegnende at vi i Europa ikke kaller denne enorme folkeflyttingen til andre verdensdeler under kolonitiden som innvandring, men som utvandring fra det overbefolkede Europa."

Og videre:

"Europa var utsatt for det samme tidligere i historien. Da ble det heller ikke kalt innvandring, men folkevandring! Men det gikk jo bra til slutt, fordi historien om denne innvandringen ble skrevet av innvandrerne selv."

[.....]

.Det som nå foregår er en folkevandring fra overbefolkede fattige land til Skandinavia og Europa. Fødselsoverskuddet og befolkningspresset er blitt så stort, spesielt i muslimske land, at vi opplever en folkevandring vi bare har sett en liten begynnelse av.

Kosovo kan tjene som en bedre parallell til det som er dagens realitet. Der har befolkningsflertallet variert mellom serbere og albanere opp gjennom tidene og med stadige konflikter. Religion, kultur, etnisk tilhørighet og skikker har vært forskjellige, og resultatet har ikke vært det "fargerike fellesskapet" som norske naivister tror er det naturlige.

Under 2. verdenskrig mistet 10,8 prosent av den serbiske befolkning livet, antakelig den største årelating noe europeisk folk hadde. Tito åpnet Kosovo etter krigen for 350-400 000 albanere. med et fødselsoverskudd på linje med mange muslimske land, ble befolkningen overveiende albansk. I dag er det bare seks prosent serbere tilbake (EUs UNMIK fra oktober 2002), og de lever i noen enklaver med internasjonal beskyttelse. Resten er flyktninger i Serbia og Montenegro.

Mitt anliggende er å påvise at når etnisk, kulturell og religiøs innvandring blir en maktfaktor i det samfunnet som tar imot innvandringen, så blir "det fargerike fellesskapet" konflikter om makt, og samfunnet en ustabil kruttønne.

Hovedspørsmålet dreier seg derfor ikke om fremmedfrykt og rasisme, men om hvor stor innvandring et samfunn kan tåle før det mister stabilitet og kontroll. 4,5 millioner nordmenn er ikke så mange. Hvor stor innvandring tåler dette samfunnet før livet i Norge blir svært annerledes enn det nordmenn er vant til? Det er trist at all debatt om dette kveles av beskyldninger om fremmedhat og rasisme"

Påstand 8: Innvandrere vil bli integrerte bare vi viser dem respekt og lar dem dyrke sine egne kulturelle tradisjoner.

Tabu: Kulturell integrering lar seg ikke erstatte av toleranse for såkalt "flerkulturelle samfunn"

Det kan knyttes mange tabuer til en motforestilling til påstand: Kritikere kan da mistenkes å se ned på andre mennesker og å ville behandle dem med tvang.

De vanligste argumentene som brukes for å legitimere denne påstanden, er av negativ art. Det kan vises til eksempler på at innvandrere har mistet selvrespekt og har trukket seg tilbake fra det sosiale liv etter å ha vært utsatt for uforstandig diskriminering. Men en slik konstatering gir ikke noe grunnlag for å tro at ulike kulturer vil kunne forenes i en slags fredelig universalisme, bare vi vil likestille alle kulturer på deres egne premisser.

Forestillingen om at kulturelle forskjeller kan oppheves ved psykologiserende holdninger for toleranse er dels temmelig naiv, dessuten temmelig arrogant. Den forutsetter at vi sitter inne med en universalkultur som alle andre i hovedsak vil kunne slutte seg til bare vi viser dem toleranse. Det er ingenting som tilsier at vi får fredelige og funksjonsdyktige samfunnstilstander hvis vi går inn for en politikk om å sidestille alle religioner, etiske systemer og ulike oppfatninger om hva som er rimelige trafikkregler i et samfunn.

USA er det vestlige landet som har mest erfaring både med vellykket og mislykket integrering. Den gang amerikansk kultur fungerte som en smeltingepot – *a melting pot* – klarte det ressursrike landet å ta hånd om ganske mange innvandrere i året. Situasjonen er blitt en annen etter at pluralismen ble et kulturelt ideal og bildet av smeltingepoten er blitt erstattet av salatbollen (Jfr. Ole Moen: "*Smeltingepot*" eller "*saltbolle*"? *USA som pluralistisk samfunn*, s. 67-96 i Per Bakke og Per Saugstad: *Innvandring – fakta og problemer*. AdNotam/Gyldendal 1993.)

En av de tingene vi kunne ha lært av amerikansk erfaring, er at en integreringsprosess må foregå som en trinnvis belønning for grader av integrering: en innvandrer som kan forsørge seg, skal møtes med større respekt enn en som lever på andres ytelse, en som kan språket og er sosialt deltakende fortjener flere tegn på anerkjennelse enn en som ikke har brydd seg om dette. Rundt første verdenskrig ble krigsdeltakelse regnet som "*the ultimate test*" på amerikansk lojalitet; de som reiste til vestfronten som tysk-amerikanere, kom tilbake som amerikanere!

Men en slik trinnvis akseptering og belønningsstrategi innebærer at ikke alle behandles likt på ethvert tidspunkt, og det er en forskjellsbehandling, noen vil si "diskriminering". Men den tanke at en viss type "diskriminering" kan være en av

forutsetningene for vellykket integrering, har små muligheter til å slå gjennom i en kultur der likebehandling er et urørlig ideal.

Imidlertid kan også anti tvang og anti-diskrimineringspolitikk føre til en utilsiktet diskriminering. Like fullt: Hvis vi ser på den indre norsk historie fra slaget ved Hafrsfjor og til i dag, så er størstedelen av den fortellingen en historie om tvang: Først ble vi underlagt en samlende konge med øks og sverd, så fikk vi kongelige forordninger og etter hvert mer stabile lover å forholde oss til, etter hvert en kirkelig formidling av kristen moral som forpliktende for både konge og undersått, senere en friere religionsutøvelse og en utvikling av en felles nasjonal kultur som alle skulle lære i skole og arbeidsliv. Det var først etter tusen års disiplinering at nordmennene var blitt så sterkt sosialisert inn i en felles kultur og moral at vi kunne slippes fri ved at alle fikk stemme over landet styre på like fot. - Når så innvandrere som aldri har vært gjennom den norske sosialiseringprosessen skal gis like retter med nordmenn, i antidiskrimineringens navn, er dette egentlig er en fornærmelse, og en diskriminering, mot det folk som har vært gjennom en tusenårig disiplineringssprosess.

Vi kan undre oss over hva som går av dagens europeiske politikere, som uten hensyn verken til historie, økologi eller framtidig kulturutvikling setter opp idealer for en kulturfri vurdering av folk, et ideal som kan passe godt for en masseprodusert industrikultur, men som kan være helt ødeleggende for europeisk kulturoverføring. Den franske filosofen Alain Finkielkraut har uttrykt seg slik, gjengitt i *Dagbladet* 26. januar 2005:

- Jeg tror det som truer Europa i dag, kanskje mer enn verden utenfor, er Europas eget ønske om å rive seg løs fra seg selv, og fra sin historie og sine tradisjoner, bare til fordel for menneskerettighetene. Det er en langvarig trussel eller en alvorlig fare. Dannelsen av et slikt Europa uten substans er ikke bare postnasjonalt, men posteuropeisk. Jeg hadde foretrukket et europeisk Europa mer enn dette posteuropeiske som dannes foran øynene våre, et Europa som erstatter ideer med kosmopolitisme. Europa har ingen grenser, det er uendelig: Derfor ser vi spørsmålet om Tyrkia dukke opp, Tyrkia som aldri har vært en del av Europa: For bedre å straffe Europa. Hvis Europa ikke er noe, hvorfor skulle da ikke Tyrkia være europeisk? Jeg forstår den angrende bevegelsen som leder Europa til denne definisjonene, men denne angeren går for langt. Det er en for stor gave å forære Hitler å forkaste alt som førte til ham."

Påstand 9: Bak frykten for det fremmede og for kulturforskjeller skjuler det seg en rasisme, som ikke har noen vitenskapelig støtte og som bare må fordømmes.

Tabu: "Rasisme" brukes i politisk debatt som et ideologisk våpen for å kriminalisere kritikk. Forskningen er slett ikke entydig når det gjelder betydningen av arvemessige forskjeller mellom ulike populasjoner.

"Rasisme" er antakelig det enkeltord som i størst utstrekning har bidratt til å begrense en åpen debatt om innvandringen og dets implikasjoner. Ordet kan assosieres med nazisme, jødeforfølgelse og folkemord eller med en generell diskriminering av folk som på en eller annen måte er annerledes. Alle de negative assosiasjonene som kan knyttes til ordet har gjort det til et tabuord: Ingen vil bli kalt "rasist" eller få sine synsmåter stemplet som "rasistiske".

Ordet har vært mye brukt i politisk og kulturell debatt, så mye at noen mener at det er blitt nedslitt. Professor Finn Erik Vinje har uttalt at ordet er blitt et helt alminnelig skjellsord, på linje med tosk og idiot. Men ordet er noe mer enn et vanlig skjellsord. Det er et politisk våpen, som brukes til å nøytralisere politiske motstandere. De som sitter i politisk/ideologiske maktposisjoner kan bruke ordet, og uttrykk assosiert med ordet, til å stoppe munnen på de som er i opposisjon eller som er ubehagelig kritiske.

Det er hevet over tvil at den nazistiske rasetenkning bidro til folkemord, og at deres angivelig vitenskapelige legitimering for sin inndeling av folkegrupper ikke holder mål, ut fra moderne krav til vitenskapelig autoritet. Men, det betyr ikke at enhver anti-rasist representerer vitenskapelighet, demokrati eller fredelige oppskrifter på konfliktløsning. - Voldsforsker Ragnhild Bjørnebekk skriver, på s. 103, i en bok nylig utgitt som nr. XXXII i NRK/P2-akademiets bok på Transit forlag om tre hovedtyper av voldstilbøyelig ungdom, En av gruppene beskrives slik: "Blant de unge jeg har intervjuet, finner vi mange eksempler på jenter og gutter fra okkulte death-metal-miljøer, fra nynazistiske grupper og fra multietniske mot-rasistiske grupper"!

Den ideologiske og moralsk indignerte anti-rasismen gir heller ikke det beste utgangspunktet for å skille vitenskap fra psevdovitenskap når det gjelder forskningsresultater om gjennomgående genetiske ulikheter mellom etniske populasjoner. Medical School ved Stanford University har et tungt vitenskapelig miljø som har arbeidet med slike spørsmål – jfr. forskerne Joanna L Mountain og Neil Risch . Men også i populærvitenskapelig sammenheng kan vi lese om dette – jfr. hovedartikkelen i *Scientific American* desember 2003: "Does Race exist?", eller *Illustrert Vitenskap*, juli 2004, eller *forskning.no* fra 5. januar 2006. Her synes budskapet å være at vi ikke står overfor diskrete forskjeller mellom etniske populasjoner, slik nazistene gikk ut fra, men at vi med en riktig kategorisering kan

finne signifikante statistiske forskjeller. Det synes for øvrig å ha foregått en viss forskyvning i fokus på hva som har størst forklaringskraft av observerbare biologisk forskjeller; fra fysiologiske karakteristikk til genkombinasjoner og til en fokusering på hele DNA-komplekset.

Den biologisk orienterte raseforskningen har tidligere forholdt seg til en klassisk definisjon av rasisme, slik vi finner ordet omtalt i *Encyclopedia Britannica*: "*Rasisme er den teori eller idé som går ut på at det finnes en kausal forbindelse mellom medfødte fysiske kjennetegn og visse kjennetegn ved personlighet, intellekt eller kultur og, på samme tid, den oppfatning at noen raser står over andre av medfødte grunner*". I senere tid har det vært mindre fokusering på å finne mål på at noen skulle stå "over" andre. Isteden har en fokusert på gjennomgående ulikheter mellom forskjellige populasjoner når det gjelder kroppens reaksjon på medisinsk behandling. I denne forbindelse har det vært sagt at medisiner utviklet for hvite ikke alltid passer for svarte, likesom medisiner utviklet for menn ikke alltid passer for kvinner. Det har også vært sagt at de som av ideologiske grunner benekter slike forskjeller, kan gjøre seg skyldig i å forkorte livet til medmennesker. Jfr. Sarah Tate og David Goldstein: "Will tomorrow's medicine work for everyone?" *Nature Genetics* 36, s34 – 42; 26. Oktober 2004 - <http://www.nature.com/cgi-taf/dynapage.taf?file=/ng/journal/v36/n111s/index.html>

På biologisk hold er det en utbredt oppfatning at vi bør skille mellom politisk og vitenskapelig tenkning om disse spørsmålene. Genetikeren Kenneth Kidd har i den britiske avisen *The Guardian* uttalt, i oversettelse: "Jeg reagerer mot det jeg oppfatter som politisk korrekthet av at det ikke finnes noen som kan kalles rase," Når det står i den amerikanske uavhengighetserklæringen at alle mennesker er skapt likt er det "et moralsk argument, ikke et vitenskapelig". Studie etter studie viser at genetikken ikke er lik for ulike folkegrupper, men det har ingenting med et individs verdi som menneske å gjøre."

Sammenblandingen av vitenskap og politikk skyldes for øvrig ikke bare opportunistiske politikere, før og nå, som gjerne vil påberope seg vitenskapelig autoritet for sin politikk. Også på forskerhold er det flere som har bidratt til forvirringen, ved å innføre nye begreper for rasisme – samtidig som det gamle assosiasjonsmønsteret beholdes. Det kunne her være grunn til å nevne den britiske samfunnsteoretikeren Martin Baker, som i sin bok *The New Racism* fra 1981 definerer rasisme i sosiale termer, slik at det nærmest blir synonymt med sosial diskriminering.

Påstand 10: Det er en kristen plikt å ta imot alle mennesker som trenger beskyttelse. Den samaritanske moral taler entydig for en liberal innvandringspolitikk.

Tabu: Kristen moral er først og fremst en individualetikk, og kan ikke uten videre gi fasitsvar på varierende politiske utfordringer. Bibelens tale er ikke entydig når det gjelder plikt til å ta imot fremmede.

Det skulle være unødvendig å si at påstand 10 kan legge mange utspill døde. Referanser til den barmhjertige samaritan er for øvrig en av de referanser som kirkens folk i dag kan bruke uten å risikere å bli utsatt for kritikk og utskjelling. Så brukes da også denne referansen i mange sammenhenger, litt flere enn det er saklig grunnlag for.

Det kan være viktig nok å peke på at denne fortellingen om sosial omsorg med et individ utenfor egen gruppe, i sin tid kom til å stå i et radikalt motsetningsforhold både til romerske dyder, med vekt på ”*gravitas*”, mot og dødsforakt, og mot en jødisk stammetenkning. Men den er likevel ikke den mest sentrale fortelling i kristendommen: Moralen i fortellingen er dessuten ikke enestående kristen.

Jeg kunne her ha lyst til å fortelle om en personlig opplevelse fra noen år siden. Jeg satt på et BA-fly fra London til New York da jeg over Grønland ble gjort oppmerksom på at det engelske catering-mannskapet hadde gått til streik den dagen og at det ikke ville bli noen servering på turen. Ved siden av meg i flyet satt en fransk lege fra Marokko. Han hadde kjent til streiken og kjøpt to sandwicher for turen. Da han skjønnte at jeg ikke hadde noe niste, lot han meg få sin ene sandwich. Så kom vi i snakk og senere har dr. Haïri og jeg utvekslet nyttårshilsener hver år. Dr. Haïri er muslim.

Islam er, som kristendommen, en religiøs tro med et universelt sikte. Liksom alle fellesskapsformende trosformer som peker ut over etniske grenser, vil Islam legge vekt på skillet mellom troende og vantro, som alternativ til etnisk-politiske skiller mellom ”vi” og ”de”. Et slikt trosbasert skille finner vi også i den kristne Bibel. I Apostelen Johannes’ annet brev kan vi lese i vers 10 : ”*Dersom noen kommer til eder og ikke fører denne lære (Kristi lære), da ta ikke imot ham i eders hus, og by ham ikke velkommen*”. (Her i eldre språkdrakt før også dette skriftstedet ble tøyd i retning av det politisk korrekte.)

De to skriftstedene behøver ikke komme i motstrid. Det kan hevdes at referansen til den barmhjertige samaritan dreier seg om å hjelpe folk i en nødsituasjon, som hjelp til selvhjelp. Apostelen Johannes’ annet brev dreier seg om hvem vi bør, og ikke bør, ta inn i vårt samfunn. Det er ingen bydende kristenplikt å ta imot flest mulig innvandrere; når det gjelder folk med annen religion kan det til og med hevdes at det mest kristelige er å være avvisende.

Kristne prester skulle være kristendommens fremste forsvarere i landet. Dette burde blant annet innebære en plikt til å ta hensyn til hva som kan gjøre det realistisk mulig å drive utstrakt kristent evangeliearbeid. Kristendomsopplæringen i offentlige skoler har i århundrer vært et avgjørende bindeledd mellom kirke og folk. Så lenge folket var kulturelt homogent, kunne det med all rett sies at alle unge måtte lære kristendom for å forstå sin egen kulturelle bakgrunn. Men med en innvandring av åtti tusen muslimer, pluss folk fra diverse andre religioner, blir det kulturelle argument for evangelisering underminert. Flere av kirkens menn har her vært med på å vanskeliggjøre evangeliearbeid for kommende generasjoner.

Endelig skulle en kristendommens forsvarer være opptatt av det moralske miljø i landet. Innvandrere som begrenser sin moralske lojalitet til egen slekt og vennekrets, har ikke bidratt til å gjøre landet tryggere. Mange er de nordmenn som har fått sine liv ødelagt av "nye landsmenn" med gamle stammeoppfatninger om moral. (Jfr, "Kulturkonflikt med døden til følge" - Andres meninger 2001, <http://www.norskkultur.net>) På sikt kan denne utviklingen føre til tilstander som mange vil oppfatte som ukristelige.

Det bør til slutt nevnes at kristen moral atskiller seg fra blant annet muslimsk moral på vesentlige punkter. Kristendommens ti bud er utlagt som en individetikk, som i og for seg kan gir konkret tilpasning til forskjellige samfunnstyper. Denne differensiering mellom individetikk og samfunnetikk, har gitt åpning for flere typer av både demokratisering og modernisering. Den muslimske sharia-tradisjon derimot, er mye mer monolittisk. Her forutsettes tro og personlig moral, politikk og krigføring å skulle ledes av samme overordnede mål. Den engelske filosofiprofessor Robert Scruton har skrevet mer inngående om dette i sin bok *The West and The Rest*. Her peker han blant annet på at den muslimske enhetsmoral knyttet til ideen om *umma* kan komme på tverke både med normativ differensiering, som er en forutsetning for vellykket modernisering, og for politisk lojalitet om nasjonalstater, som kan være en forutsetning både for å bekjempe korrupsjon og for å utvikle fungerende velferdsstater.

Norsk innvandringsdebatt hadde kunnet bli mye mer dyptgående hvis Robert Scrutons bok, *The West and the Rest*, var blitt mer kjent, gjerne sammen med Lawrence E. Harrison og Samuel P. Huntingtons antologi *Culture Matters. How Values Shape Human Progress* og kanskje Garrett Hardin: *The Limits of Altruism. An Ecologist's View of Survival*. Men denne type bøker regnes tydeligvis som litteratur som ikke skal inngå i den offentlige debatt, foreløpig..

